

Αθήνα 27 Φεβρουαρίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς

Τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κωστή Χατζηδάκη

Θέμα: Εφαρμογή της 10^{ης} αρχής υπεύθυνου κρατικού δανεισμού της της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD)

Στα πλαίσια της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD) στην οποία συμμετέχει και η Ελλάδα, εκδόθηκε και έγιναν δεκτές κατευθυντήριες γραμμές για την διαχείριση του δημοσίου χρέους για την αποφυγή μελλοντικών χρεοκοπιών. Το έγγραφο αυτό φέρει τον τίτλο “Αρχές υπεύθυνου κρατικού δανεισμού” (Principles on Promoting Responsible Sovereign Lending and Borrowing) και είναι διαθέσιμο στην ακόλουθη ιστοσελίδα: <https://unctad.org/publication/principles-promoting-responsible-sovereign-lending-and-borrowing>

Στο προοίμιο του σχετικού εγγράφου αναφέρονται τα εξής:

«Οι κρατικές χρεοκοπίες συμβαίνουν για συστημικούς ή/και έκτακτους λόγους και λόγω της συμπεριφοράς των δανειστών ή/και των δανειοληπτών. Τόσο οι αναπτυσσόμενες όσο και οι ανεπτυγμένες χώρες - καθώς και οι διμερείς, πολυμερείς και ιδιωτικοί δανειστές - έχουν εμπλακεί ή επηρεάζονται από κρατικές χρεοκοπίες. Θα πρέπει να αποτραπεί η απειθαρχη, αναποτελεσματική, καταχρηστική ή μη συνεργατική συμπεριφορά τόσο των πιστωτών όσο και των κρατικών οφειλετών, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι κρατικές αφερεγγυότητες και οι αρνητικές συνέπειές τους. Ο κρατικός δανεισμός και ο δανεισμός που γίνονται με συνετό και πειθαρχημένο τρόπο μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη και την ανάπτυξη. αλλά η ανεύθυνη χρηματοδότηση μπορεί να έχει επιζήμιες συνέπειες για τη χώρα οφειλέτη, τους πολίτες της, τους πιστωτές της, τους γείτονές της και τους εμπορικούς εταίρους της. Αυτές οι επιπτώσεις μπορεί να επεκταθούν πολύ πέρα από την επικράτεια του ίδιου του κυρίαρχου οφειλέτη. Η ενθάρρυνση των υπεύθυνων κρατικών πρακτικών δανεισμού και δανεισμού είναι επομένως ένα θέμα πραγματικά διεθνούς ενδιαφέροντος. Ο κρατικός δανεισμός και ο δανεισμός συνδέονται εγγενώς με τη σκοπιμότητα των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας. Κάθε πλευρά μιας συναλλαγής κρατικού δανεισμού —ο δανειολήπτης και ο δανειστής— είναι υπόλογη για τη δική της συμπεριφορά σε αυτές τις συναλλαγές. Καμία πλευρά δεν μπορεί να μεταθέσει πλήρως στην άλλη το καθήκον να διασφαλίσει ότι η συμφωνία είναι οικονομικά επωφελής, οικονομικά υγιής, νομικά εξουσιοδοτημένη, κατάλληλα τεκμηριωμένη και προσεκτικά παρακολουθούμενη. Αυτές οι αρχές αποσκοπούν στην προώθηση πιο υπεύθυνης συμπεριφοράς και στην παροχή οικονομικού οφέλους τόσο στους κρατικούς δανειολήπτες όσο και στους δανειστές τους. Έχουν επίσης σχεδιαστεί με ολιστικό τρόπο και, ως εκ τούτου, προορίζονται να εφαρμοστούν σε κρατικούς δανειολήπτες, ανεπτυγμένες ή αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και στους δανειστές τους. Οι αρχές που προσδιορίζονται σε αυτό το έγγραφο ακολουθούνται ήδη από ορισμένους κρατικούς δανειολήπτες και δανειστές. Η κανονιστική συμβολή αυτών των Αρχών δεν έγκειται στη δημιουργία νέων δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων στο διεθνές δίκαιο, αλλά στον προσδιορισμό, την εναρμόνιση και τη συστηματοποίηση των βασικών αρχών και βέλτιστων πρακτικών που εφαρμόζονται στον κρατικό δανεισμό και τον δανεισμό και στην επεξεργασία των επιπτώσεων αυτών των προτύπων και πρακτικών για τους δανειστές και δανειοληπτών σε

διεθνές επίπεδο. Αυτό το σύνολο αρχών θα πρέπει να εφαρμόζεται με την επιφύλαξη άλλων διεθνών κανόνων που αφορούν τη δράση των δανειστών ή των δανειοληπτών.”

Μεταξύ των αρχών υπεύθυνου κρατικού δανεισμού που προωθείται από το συγκεκριμένο έγγραφο είναι η αρχή της προστασίας των συμφερόντων των φορολογούμενων. Συγκεκριμένα η 10^η αρχή υπεύθυνου κρατικού δανεισμού έχει ως εξής:

«10. **Διαφάνεια** Η διαδικασία για τη λήψη χρηματοδότησης και την ανάληψη υποχρεώσεων και υποχρεώσεων κρατικού χρέους θα πρέπει να είναι διαφανής. Οι κυβερνήσεις έχουν την ευθύνη να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο που καθορίζει σαφώς τις διαδικασίες, τις ευθύνες και τις ευθύνες. Θα πρέπει ιδίως να θεσπίσουν ρυθμίσεις για να εξασφαλίσουν την κατάλληλη έγκριση και εποπτεία των επίσημων δανείων και άλλων μορφών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των εγγυήσεων που παρέχονται από φορείς που σχετίζονται με το κράτος.

Επιπτώσεις:

- Επειδή οι φορολογούμενοι μιας χώρας θα είναι τελικά υπεύθυνοι για την αποπληρωμή του χρέους του δημόσιου κράτους, οι εκπρόσωποί τους στο νομοθετικό σώμα θα έπρεπε ιδανικά να συμμετέχουν στις αποφάσεις για το εάν και πώς θα δημιουργηθεί το χρέος. Αυτό μπορεί να λάβει τη μορφή νομοθετικά καθορισμένων ανώτατων ορίων χρέους, στόχων δανεισμού, νομοθετικής εποπτείας των κρατικών οικονομικών, ικανότητας διενέργειας ελέγχων μετά την εκταμίευση συγκεκριμένων συναλλαγών ή οποιουδήποτε άλλου είδους νομοθετικής παρέμβασης.
- Η διαφάνεια θα πρέπει να λειτουργεί σε επίπεδο συγκεκριμένων συναλλαγών και σε επίπεδο συνολικού δημόσιου τομέα. Τα πρότυπα αναφοράς που πρέπει να ακολουθούνται εξαρτώνται από τον τύπο του ενδιαφερομένου για τον οποίο γίνεται η αναφορά.
- Οι συναλλαγές ή οι λογιστικές τεχνικές που έχουν ως αποτέλεσμα να παραποιούν την πραγματική φύση ή την έκταση της εικόνας του χρέους ενός κράτους δεν συνάδουν με το καθήκον ειλικρίνειας ενός κράτους προς τους πολίτες και τους πιστωτές του.»

Ενόψει των ανωτέρω ερωτάσθε αν τηρείται η ανωτέρω αρχή από την Ελληνική Πολιτεία και ειδικότερα εάν :

- Υπάρχει πρόβλεψη ώστε οι φορολογούμενοι μιας χώρας, που είναι τελικά υπεύθυνοι για την αποπληρωμή του χρέους του δημόσιου κράτους, ή οι εκπρόσωποί τους στο νομοθετικό σώμα, συμμετέχουν στις αποφάσεις για το εάν και πώς θα δημιουργηθεί το χρέος;
- Υπάρχει πρόβλεψη για τη θέσπιση νομοθετικά καθορισμένων 1) ανώτατων ορίων χρέους, 2) στόχων δανεισμού, 3) νομοθετικής εποπτείας των κρατικών οικονομικών, 4) ικανότητας διενέργειας ελέγχων μετά την εκταμίευση συγκεκριμένων συναλλαγών ή οποιουδήποτε άλλου είδους νομοθετικής παρέμβασης.
Ειδικώς θα θέλατε να μας διευκρινίσετε αν υπάρχει μηχανισμός τεκμηρίωσης των στόχων δανεισμού με μελέτες ή άλλα κείμενα τεκμηρίωσης. Επίσης ζητάμε να μας διευκρινιστεί α) αν τα ποσά δανεισμού προσδιορίζονται βάσει μελέτης ή με τυχαίο τρόπο και β) αν η χρήση των εκταμιευόμενων ποσών που προέρχονται από κρατικό δανεισμό διατίθενται βάσει μελέτης ή με τρόπο τυχαίο;

- Εάν έχουν ληφθεί νομοθετικά ή κανονιστικά μέτρα ώστε να αποφεύγονται συναλλαγές ή οι λογιστικές τεχνικές που έχουν ως αποτέλεσμα να παραποιούν την πραγματική φύση ή την έκταση της εικόνας του χρέους ενός κράτους;

Ασπασία Ιωάννη Κουρουπάκη
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Β1' ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ